

ИЗЛАЗИ
СВАКИ ДАН

ЦЕНА
ЗА СРБИЈУ

ЗА 1 МЕСЕЦ 2 ДИН.

ЗА ИНОСТРАНСТВО
ЗА 1 МЕСЕЦ 3 ДИН.

ПРЕТПЛАТУ ПРИМАЈУ
СВЕ ПОШТЕ У СРБИЈИ
И ИНОСТРАНСТВУ.

ЗВЕЗДА

ЛИСТ ЗА ЗАБАВУ

ПРЕТПЛАТУ ТРЕБА СЛА-
ТИ СТЕВИ М. ВЕСЕЛИНОВИ-
ЋУ ПРОФ. БОГОСЛО-
ВИЈЕ.

ДЕПЛАТЕНА ПИСМА
НЕ ПРИМАЈУ СЕ

РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ

УРЕДНИШТВО СЕ НАЛАЗИ
НА „КОСАНЧИЋЕВОМ
ВЕНЦУ“ БР. 16

Број 10 п. д.

УРЕДНИК: Јанко М. Веселиновић.

Број 10 п. д.

САДРЖАЈ

Поздрав — Хајдук Станко — Карпатски замка — Ситнице — Покори-
ла се...

ПОЗДРАВ

С плавог неба спуштао се
Ноћи мрак,
Још последњи ватренери
Сунца зрак;
Румеником обасија
Прозор твој:
— Слатко спавај! — он ти носи
Поздрав мој.

Где, са гора поветарац
Леће благ,
Па те пита: „је ли ти његов
Поздрав драг?“
Љубну косе и дотаче
Образ твој:
Слатко спавај! он ти носи
Поздрав мој.

Трубадур.

ХАЈДУК СТАНКО

РОМАН У ТРИ ДЕЛА

од

Јан. М. Веселиновића.

(42)

ДРУГИ ДЕО

О С В Е Т Н И К

(НАСТАВАК)

Крунија није веровала својим ушима. Није могућно да јој је кћи казала: нећу. Тога чуда још није било у свету.

— Шта рече, несрећнице?!

ПОКОРИЛА СЕ...

(ИЗ ЛОВАЧКИХ УСПОМЕНА ОД Н. В. СЊЕСАРЕВА)

Пре неколико година проведох лето у шумама Н-ске губерније. С пушком о рамену ја сам ишао из села у село све дубље у шуму и долажах до непролазних мочара и језера. Малена села са 20 до 30 кућа била су расејана по шуми у даљини 20 до 40 врта једно од другог. На по неким местима нигде пута не беше. А негде је такав мочар да ти нога гази у муљ и блато кад идеш. А где се год окренеш шума, дебела, непроходна гора — прави океан. По читаве дане лутао сам по тим шумама, ноћивајући овде онде и остајао сам по два и три дана у једном сеопету.

На томе путу увек ме је пратио сеоски учитељ, који живљао у једном селу Н-ске губерније. Владимир Николајевић или просто „Николајић“ био је човек од својих 35 година, ниска раста пун мускула и жила и изгледаше као да нема меса у снази. Николајић је био један од оних за које се каже да немају среће у животу. Он беше син сеоског ђакона а заносећи се Некрасовом и Доброљубовом заостане и не сврши учитељску школу. Школски ревизор просто је био поражен знањем сеоске деце о производима „музе туге и бола“ и каже Николајићу да остави школу. Николајић рече ревизору да је будала, и тако он остаде да се занима ловом. Кад сам се с њим познао, он је већ 10 година био без еду-

— Нећу! — рече Јелица упорно.

А у очима се огледала сталност, ужасна сталност, која је говорила више од сваке речи.

Крунија седе на креветац. Она још није појмила, није могла појмити све то, јер је дошло ненадно као гром из ведре неба.

Обе заћуташе. Крунија се загледала у усне Јеличине које су играле од раздражења... Она као да дође к себи, јер устаде, узе Јелицу за руку, па, грцајући рече:

— Иди!... бежи!...

— Што?

— Убиће те!

— Бабо?

— Јест он!... Бежи, несрећнице!

Јелица јој опет погледа у очи и рече отворено:

— Нећу!

— Али... убиће те!

— Нек убије!... Ти мислиш бојим се ја смрти?...

Јок!... За што да се бојим?... Ваљда ће ми бити као онога живота што га нећу провести с Лазаром? (Она рече отворено: „с Лазаром“) Неће мајко!... Ја се волим и у паклу пећи, него бити жена онеме одљуду!

Крунија занеме.

— Кажи ти баби нека ме слободно убије! Ја ћу на небу искајати грех његов... И пре ће му опростити Бог да ме убије на једаред, него кад би ме убијао дајући ме у онај мрски народ!... Говори му, мајко!... Немој да прокунем утробу која ме је носила!...

Говорила је слободно, стално; ни сузе јој не ударише, ни глас јој не задрхта. Из очију јој се могло видети да је тврдо решена поднети и највеће муке само да не пође за Лазара...

жбе и живљао код свога оца ништа не радећи. Но опет он није јео даба родитељски хлеб него је водио газдинство. Николајић је врло много дивљачи ловио увек певушећи кроз нос каке стихове из Некрасова, кога је он на памет знао. Он је имао песто Мазаја, кога је, сигурно, по деди, тако назвао. Мазај је ловио зечеве.

Лежи тако Мазај, лежи. На једном нос му осети зеца. Свршена комедија! Све до врга и Мазај потече за зецом. Колико је батина појео и колико му је штапова госа о леђа пребио, то једини Бог зна; но све је то Мазај стојички сносио и опет је, кад је осетио зеца, за њим потекао.

Ето, дакле, то ми је било друштво.

Једног топлог дана месеца јула идемо тако по блату и маховини Пси опустили језике и једва кланцају за нама. Јара је јако пекла, а са свију страна неба набираху се мрачни облаци, који су претили великом кишом. Николајић застаде, окрену се свуд у наоколо, климну главом и рече да убрзамо корак.

Кад дођосмо до шуме крупне кишне капи већ су почеле орошавати земљу. У шуми од једном све потавне. Идући тако једно пола сата пред нама се указа једна мала пољана са малом чатрљом на средини. У тај пар киша пљусну као из кабла и док претрчамо преко поља, да се у ту чатрљу склонимо, били смо мокри као мишеви. Уђосмо у собу.

То беше малена одаја, стражара са ниским кровом и огромном правом руском пећи у ћошку са рафовима на зиду. Изгледаше да

Крунија се диже са кревета, приђе јој и ухвати је за руку, па и не гледећи јој у очи поче говорити очајно:

— Али, мора то бити!... Знаш ли ти, ко је твој отац?... Зар ти мислиш да ће он слагати?... Он кад је даред рекне — речено је!... Сву ће те исећи ако му се успротивиш!... А он је рек'о Ивану да дође сутра на вече!... Зар ћеш ти срамотити нашу кућу и његову реч?... Немој, ћери, тако ти моје ране, којом сам те одранила!... Па, дете моје, така је твоја судбина!... А од судбине се не може побећи!... Што ти је суђено — суђено!... Слушај! Чуј мајку кад те моли!... А гре'ота је мајку не послушати!... Јело!... Рано!...

И она диже главу... Али је следи поглед Јеличин. Она заћута...

На јеларед је обузе љутина. Дође јој па би да сможди Јелицу. Упршти погледом у њу.

— А што нећеш? — упита.

— Нећу за то, што сам дала реч другоме. — одговори Јелица мирно.

— А коме?

— Станку.

— Дала реч Станку! — очајно узвикну Крунија. — И она даје реч!... А ко си ти, кад тако дајеш реч?.. И зар је преча твоја реч од очеве, а?... И коме си дала реч?... Лопову!... И то...

Јелица сену оком. Од погледа њеног задрхта срце мајчино.

— Он није лопов!

— Али је 'ајдук!

— Мор'о је!... Није се дао везати за пра Бога!... Он није лопов!... И ја ти кажем: не зови га лоповом!

— Ти претиш?

— Не претим. Али он није лопов!... Ја то не дам никоме рећи!

Крунија диже руку на њу, али је она стајала мирно као колац. Ни мрднула није... Крунија трже руку па, ван себе, рече:

— Одо' да ти кажем оцу.

И као вихор изиђе из вајата...

Она је стајала непомично.

За мало врата се отворише. Крунија промоли главу и рече некаквим тупим гласом:

— Зове те отац...

Њу прође нека језа. Али се крете за матером...

Што се ближе примицала кућњем прагу, све јој кораци биваху мањи. Осећала је, управо слутила, је да јој је ту крај... И она се предала ка' јагње кад га на клање воде...

Уђе у очеву собу. Осети мирис босиока за гредима. Отац је стајао крај кревета и гледао у авлију. Кад она уђе, он се осврте.

— А... дошла си? — рече готово мирно.

Она не одговори ништа.

— Ама, чујеш ли, теби се јављају просци.

Она опет ћути.

— Иван те проси за Лазара, и ја им реко' да дођу.

Тајац...

— Али ми твоја мати рече: да ти нећеш за Лазара..

— Нећу! рече она и погледа му отворено у очи.

— Шта рече, шта? Зар има неко у мојој кући, ко сме рећи нећу, кад ја то 'оћу?... Јеси ли ти то?... Не би' ти то саветовао!... Него, ти ћеш поћи за Лазара!

— Али, бабо...

— Ни речи више! Одлази!

— Убиј ме!...

— Ти ћеш поћи за Лазара...

— Нећу, па да си ми отац по сто пута! — рече она пркосно.

Милош се забезекну. Хтеде јој притрчати и удавити је, али се прибра на притајеним гласом рече:

— Купи твоје прње, па на поље!... Под мојим кровом нема више места за тебе!...

— 'Вала, бабо! — рече она и пође му руци.

— Натраг! не погани ми руке!... На поље!...

Она се окрете и изађе из собе... Стриц Младен седи крај ватре. Она га пољуби у руку па изађе у авлију. На самом прагу чу речи очеве:

— Младене! Иди Ивану Миражџићу, па му поручи да не долази. Прошевине неће бити, јер ја немам више ћери!...

Посрћући дође до капије, отвори је и изиђе из авлије. Нико за њом да би речи!...

Њој се сви туга на срце. Она ледена стена, што јој на срцу беше, као да поче копнити...

Ударише јој сузе и полише оне лепе, једре образе..

— Куд ћу сад? — пролете јој мисао кроз главу.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

овде нико не живи. По угловима беше паучина. Заударало је на буђу, чамотињу и мемлу.

— Какав је ово стан? запитих ја скидајући са себе покислу блузу своју.

— Е, то је доста интересантна кућа, ако хоћете да знате. Пре пет година у њој је живео виловњак један. Сад је, наравно, пушта, а нико неће ни да станује у њој.

— А за што?

— Што? па ко би од сељака хтео да живи у соби и у кући једнога вешта. Ту нико не свраћа. Ја сам овде пре био само два пута.

— А где је пређашњи газда? Је ли умро?

— Бог би га знао, где је: — може бити жив је а може бити и да је умро. Отишао је да се посвети и моли?

— Вештац па да се посвети и моли?

— Да! то је чудна прича... допустите да вам испричам, па ће нам проћи и време, а дотле ће и киша престати...

Николајић седе на банак запали лулу и поче.

* * *

Добро сам познавао старца Грузину. То је био богат мужик, удовац без деце, суров, строг, човек старог кова. Живео је мирно и добро и, као што се говорило, имао је доста новаца. Било му је тако преко, или око педесет година кад му уђе љаво под кожу. Поче старац често да одлази у оближњу варош. Оде и тамо проведе и проживи читаву недељу дана. Какав је то без и који га љаво у варош одвлачи! На скоро сазнадосмо шта је у ствари. Наш

Грузина се заљубио; заљубио се као младић у ћер варошког лекара, који беше пијаница и права задрибалда. Нико у селу не хтеде да верује томе. Једном богме дође од попе отац, и узе нам причати како је њему т. ј. попи долазио старац Грузина, да се саветује односно женидбе. Свештеник га је одвраћао да то не чини — „А погледај, пази, да се не би после кајао, јер ће бити доцкан: ти имаш својих педесет година а девојка још нема ни пуних двадесет; после, то је варошанка и није навикла на село и сеоски живот.“ —

— Ништа, баћушка, Бог је милостив. Покориће се она.

— Најпосле, како хоћеш.

После једног месеца дана дође Грузина у село са женом. Венчали су се у вароши. Почеше да живе. Ништа, она је онако мирна лепа, тиха, и непрестано седи код куће. По селу почели су да причају како код Грузине није све баш најбоље. Иде као да му је све град потукао. Жену не гледа; она готово и не излази из собе. Једном је само видела нека баба, „Изгледа“ прича та баба „изгледа да Бог сачува, руке јој назад, лице бело као снег а очи сјакте као у курјака. Неће се код њих то на добро свршити.“

Дође та вест и до свештеника; он дозвољава себи Грузину, и поче му причати да се о њему ружни гласи проносе. Поћута старац, па ће најпосле и он рећи

— Није та чизма на ту ногу. Зар мало свет брбља којешта. Истина, жена се још није свикла на мене, али, ваља се стрпипти — биће, покориће се, приволеће се.

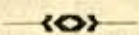
— Нека да Бог да то с миром буде и без несреће.

КАРПАТСКИ ЗАМАК

РОМАН ЖИЛА ВЕРНА.

ПРЕВЕО С ФРАНЦУСКОГ А. Д. Радосављевић.

(15)

(НАСТАВАК)

И гле, тамо горе, учинило му се, да види — не!... видео је заиста — неке чудновате облике, обасјане неком аветињском светлошћу, како мичу с једне стране небеске ка другој, како се пењу, силазе и спуштају с облацима. Заиста би човек помислио, да су неке авети, змајеве са змијиним репом, крилати коњи са дугачким перјем, морска страшила, кракани, грдни вампири; све то изгледаше, као да ће га шчепати својим канџама или прогутати својим чељустима.

За тим, учинило му се, као да се све покреће на Оргалу, стене, дрвеће које се примицаше обронку. И веома јасно куцање на мах допре му до уха.

„Звоно... шаптао је, звоно на кули!“

Да, да! то је звоно са старе капеле а не са цркве у Вулкану, јер би звуке ветар однео супротним правцем.

И ево се убрзаше ударци... Рука, која покреће клатно, не оглашује смрт ничију... Не! то је звоно, што звони на буну, и одједи са трансилванске границе понављају његове мукле звуке.

Слушајући тај тужни куцањ, доктора Патка спонаде грчевит страх, несавладљив очај, неодржив ужас, од кога га свега подиђоше жмарци.

У зло доба се и шумар пробуди од тих страшних звука звона. Он се диже, док се међу тим, доктор Патка скупио сав у клупче.

Ник Дек прислушкиваше, и гледао је да очима продре кроз густу мрак, који покриваше кулу.

„Ух, то звоно!.. То звоно!.. понављао је доктор Патка. То Корт звони!“

Наравно сад је сиромаш, потпуно залуђени доктор више но икад, веровао у ђавола!

Шумар стојећи непокретно, не одговори ништа.

На мах се зачу неко рикање, које се проламаше у бурним таласима, налик на глас бродарских сирена. Бесна хука га затресла је ваздух на далеко.

Затим потече нека јака светлост из средње куле, од које се одвајаху сјајни зраци, праве пламене стреле. Са кога ли огњишта долазе ти светли прамени, који на широко плаве висораван Оргал? Која ли пећ избацује то врело светлости, која изгледа да ће сажећи стене, а међу тим их купа необичном модрином?

А несрећа је баш за вратом стајала.

Једне ноћи плану пожар. Потрча свет да види — гори Грузинова кућа, гори као свећа. Док је народ дотрчао, дотле је већ сву кућу обузео пламен: време је било суво и топло — слама и дрвена јасија беху суви као барут. Тамо у соби неко кука и ниче: удараху у врата — затворена. Онда их брзо оставише и извукше из собе готово полумртва старца, задављена од дима. За њим изиђе Татијана, бледа, без капи крви у лицу, а из очију сија ватра. Постоја мало па паде на ледину. „Нагутала се дима“ жаљаху је бабе. Но она се брзо освести и одведоше је попу. А Грузинова кућа нагоре сва до темеља.

После недељу дана чусмо да је Грузина узео из општине пакош за жену своју и она оде истог дана. „Није то тек тако ни зашта изгорела његова кућа“ сваки је мислио.

Грузина не подиже нову кућу, но направи онако исту чатрљу и усели се у њу. Из најпре су га се бојали али се после сви навикоме на њ и долажаху му често многи да их лечи.

Прође шест година од дана пожара. О Татијани нико не знаше ни беле ни црне, као да је у земљу пропала... Једном, месеца новембра, седимо ми тако и пијемо чај. Већ већ. На један пут утрча унутра девојка и поче:

— Дошла сад баш Татијана у село.

— Кака Татијана? Ми с почетка се и не сећамо ко је.

— Та... Татијана и дошла је тако измучена, опала и бедна; дошла баш под сами прозор и пита за мужа свог.

„Ниче!.. Ниче!.. повиче доктор, погледај ме!.. Је ли да смо обојица само још лешеви?“

Заиста, обојица изгледаху као мртваца, бледи, мутних упалих очију, зеленкастих, пегавих образа, а косе, налик на ону маховину, што, како се у причама вели, расте на лубањи вешаних...

Ник Дек се скаменио од онога, што је видео и чуо мало час. Доктору, упрепашћеном до крајности, укочиле се мишице, коса се наострешила, зеница раширила, а тело скаменило. Он „дише ужасом“ како вели песник.

Један минут — највише један минут — трајала је та страшна појава. За тим, необична је светлост постепено слабила, рикање престаде, и на Оргал, се опет спусти тишина и мрак.

Ни један ни други не покуша више да спава; доктор, сав пренеражен а шумар наслоњен на камениту клупу чекаху свануће.

На што ли је, Боже, помишљао Ник Дек о свим тим стварима, које је он, свакако, држао за натприродне? Нису ли, зар, ни оне биле у стању, да га поколебају у његовој одлуци? Да ли ће и даље смети тако дрско, несмотрено, нићи? Да богме, па он је рекао, да ће продрети у кулу и да ће је разгледати. Али, зар није било доста, што је дошао до бедема преко кога не може прећи, што је навукао на се гнев духова, те изазвао побуну елемената? Зар би му ко пребацио, кад се врати у село, да није одржао реч, што није дотерао глупошћу дотле да уђе у замак?

Од једном доктор се устреми на њ, покуша да га одвуче, наваљујући промуклим гласом:

„Ходи!.. Ходи!..“

— Нећу!“ одговори Ник Дек и задржа доктора Патка, који клону после овог последњег напора.

И воћ најзад мину, а њихово је умље било у тамноме стању, да ни шумар ни доктор не знаху ништа о времену, што протече до сванућа. У њиховој памети не остаде ништа о часовима пред прве зорине зраке.

На скоро се појави као нека ружичаста трака по гребену Поринга, са стране сунчева изласка, с ону страну долине обају Сила. Магловита нека белина осу се око зеница, која затрешта по небу ишараном као зебра.

Ник Дек се окрену ка замку. Он виђаше, све јасније и јасније облик замка; кула продираше кроз густу маглу, која се спушташе дуж Вулканова виса, а мало за тим угледа и капелу, дугачке тремове, зид како скида са себе ноћно рухо, густу пару; за тим виде, на кули с краја, бункву, чије лииће шушташе на јутарњем поветарцу.

Кула не беше, по изгледу, ни мало измењена. Звоно је

Ми смо се с почетка уплашили, после јој рекосмо где је. И она оде тамо.

— Сама?

— Гриша Мењшуткин је догде отпратио.

Сви се зачудисмо; и очекивамо: како ће ствар да се сврши. После по сата дође Гриша и узе да прича:

— Заиста чудо! Идем кроз шуму с њом, а много ми нешто тешко. Мислим: убиће је Грузина или ће је истерати на поље. Она иде једва, болна, и ни речи не рече. Дођосмо; на прозору се види: — гори огањ унутра. Е, ево ту је, рекох. Она ми се поклони, дође до врата, застаде премишљајући и уђе. Ја као мачка. Да видим шта ће бити, а, ако хтедне да је убије, нећу дати. Гледам: — седи старац на банку и држи плетар. Кад подиже очи и погледа на врата он се сав стресе. Татијана стоји пред њим и дрхти као шибљика. Погледа је дуго, дуго је старац гледаше, па тек из небуха узе:

— По, а.. покорила си се?

Татијана ћуташе.

— Питам те: је си ли се сломила, покорила?..

Татијана рече нешто али сва трепти и дрхти. Погледам: и старац плаче, плаче силно. И тад одох..

Зачудисмо се Гришиној причи. Ето, дакле покорила се. Е, да свршим. Татијана поживе још само три месеца код мужа свог и умре у његовом наручју. Јехтика ја сву испила. Где је била, шта је радила, како је живела? — то нико не зна. Грузина је сарани,

било непомично као и она стара, феудална ветреушка. Ни најслабији дим се не дизаше са димњака на кули, чији прозори с решеткама беху добро затворени.

Над равним кровом кружаше неколико птица цијучући.

Ник Дек управи свој поглед ка главноме уласку у замак. Мост, уздигнут ка зиду, заклањаше тајну капију на чијим каменитим стубовима беше урезан грб барона Горца. —

Да ли се Ник Дек био одлучио, да тај вратоломан поход изврши до краја? Да, и у томе га нису ни мало колебали догађаји од ноћас. Што ко збори, нека и твори: то беше његова узречица, као што већ знамо. Ал ни онај тајанствени глас, који га је, у великој дворани код „Краља Матије“ упозорио, ни они необјашњиви звуци и зраци, које је својим ушима чуо и видео својим очима, — све то није било у стању да га одврати од његове намере. Један би му сахат био довољан, да прође кроз све тремове, да разгледа кулу, и онда, испунивши своје обећање, вратио би се у Верст, где би могао да стигне пре по дне.

А наш доктор Патак? Он је сад био само једна трома машина; није имао снаге ни да се одупре ни да пристане. Он би ишао, куд год би га човек гурао. Да падне, не би се, мајци, више подигао. Ужаси од прошле ноћи затупише га до крајности и он не опази ништа, кад му рече шумар показујући на замак:

„Хајд'мо!“

Па ипак је већ у велике свануло, те би се доктор могао кренути пут Верста, а да се не боји, да ће залутати у шумама Плезе. Али, не треба га ни мало хвалити, што је остао уз Ника Дека. Он га само за то није напустио, што је још био тело без душе. И он се није ни мало одупирао, кад га је шумар вукао ка бедему.

Ник Дек је сад најпре хтео да размотри, да ли се може ући у кулу још како, сем кроз ту капију.

(Наставиће се).

СИТНИЦЕ

Брига једног научењака. Будућа судба наших ногу, задаје велику бригу универзитетском професору у Женеви, *Емилу Јунгу*. Тај научењак тврди, с тужним срцем, да ће људи кроз хиљаду година заборавити употребу својих ногу; и ако би у опште дошло до тога да се развију наше ноге то би оне имале важности као орнаменти тела. Јунг тврди фактима да су људи с дана на дан све противнији ходању. Парна снага, електрицитет, као и разни радни велосипеда одучили су нас од хода; и будућа поколења наћи ће пред својим прозорима ваздушна кола, са којима се даде управљати, и електрична кола под најам, што стоје пред капијом. Саобраћајна средства биће тако јефтина, да ће се за приватну употребу моћи лако набавити — а то значи, крај ногама. Наше ноге, као непотребни наставци, од којих се никаква употреба не чини, изгубиће сву своју важност, занемарити се а можда и са свим нест

и, оног дана узе пасош и нестале га за навек. Пред одлазак рече он мом оцу:

— Идем да свој грех сперем. Хтео сам да приволим за стара човека младу душу. Да, покорила се, покорила, али је не покорила ја по горка страшна судбина и рђави људи. Шта ћу ја сад овде? Праштајте, збогом, и сретите ме се по добру!

И има пет година од кад Грузина оде одавде. То је прича ове чатрље.

А сад можемо поћи. Гледајте како се разведрило! Погледах: киша стала, сунце сија, шума сија од капица и зракова! Ми изиђосмо.

Драга Д.

ти. На против руке ће постати јаче и дуже. То су немилосрдни закони Дарвинове науке, вели професор Јунг.

„Разговор са заставама“ на мору. Енглез Фредерик Меријет, човек необичне телесне и душевне енергије, претрпео је на својим романтичним морским путовима, ни мање ни више, но једно туче ужасних бродолома и других несрећа. При свима овим несрећама лађе су или јако оштећене биле, или са свем пропале при чему је многи храбри мрнар своју смрт нашао. Фредерик је дуго премисљао да изнађе средство: како би могао о несрећном положају једне лађе извести или другу лађу, која морем броди или тврду земљу, која би се у близини лађе находила. На једном путу за западну Индију, њему се слутило, да је његова лађа доспела у регијоне потпуне тишине, где ни мало ветра не беше и где су морали готово три недеље непомично да чаме под врелим зрацима тропскога сунца. Воде беше нестало, са тога бесњаше тешка болест међу мрнарима. Тада угледаше на хоризонту, од прилике на три морске миље растојања, једну велику лађу, која с пуним једрилицама брођаше, али коју они ни чим не могахше да извести о својој грдној невољи (Потпуна тишина често је пута само на једну зону ограничена; докле једна лађа, с отпуштеним једрилицама, непомично стоји, докле другу лађу, само за једну миљу даље, лагани ветрић гони.) То нагна младога Меријета да измисли средство, како ће се лађе и на много већој даљини на дебеломе мору разговарати и споразумевати. Он је десет година тај посао радио, и кад га је свршио он га у речи и слици понуди енглеској влади која је, појимајући важност тога посла по саобраћај бродовља, проналазача огромном сумом новаца наградила. У брзо за тим умре Меријет 2-ог августа 1848 године. Али његово дело живи и живиће вечно, докле год има бродова, које на окејану несрећа снађе.

Меријет је компоновао десет разних застава за шта је употребио црвену, жуту, плаву и белу боју. Ових десет застава притврђују се у разним положајима за катарку и сваки положај означаје какво саопштење, питање или молбу. Значења и ставови ових положаја заставиних уведена су систематским редом у једну књигу и само треба у књигу погледати па одмах потпуно разумети сваки сигнал, који се у даљини лепрша. Тако, на пример, кад се застава № 9 (пругасто плаво-бела) и № 4 (плави језичак с белим оком) једно за другим покажу, онда значи: **You are standing indanger** (вама на вашем путу прети опасност). Други сигнал са три заставе значи: **„Duing for want of water“** (пропадамо због оскудице у води). Меријет је са његових десет застава склопио равних пет хиљада ставова, који разна значења имају и разне реченице означају. Овај систем буде 1885 године уведен у енглеску морину и тако се практичан показао, да је влада енглеска одмах одредила неколико извезбаних и школованих мрнара да га умноже и усаврше. Две године доцније буде свршено ово умножење и усавршење и свака енглеска лађа доби налог да мора имати на броду овај **comercial cade of signal**, који је у формату лексикона израђен као и прописан материјал за заставе, како би се у случају нужде саопштењем другим лађама помоћи могло.

До скоро је овај научички разговор са заставама био само на енглеском језику и само се енглеске лађе могахше њиме служити и споразумевати. Али како се огромним умножавањем саобраћаја на окејану појављује све већа потреба, да се лађе разних народности могу између себе споразумевати, и како је Енглеска цео систем ових сигнала још једном прегледала и претресла, то су и друге државе овај систем усвојиле.

Свака влада је значења разногрупписаних застава на свој језик превела не мењајући при том компоновање боја на заставама тако, да је та композиција боја код свију народа једна иста остала. На тај начин постигнута је могућност, да послуга једнога брода може разговарати с послугом другог брода т. ј. да енглески брод може на далеком остојању разговарати средством застава с талијанским, немачким и португалским бродом и то сваки на своје језику. Меријетово генијално дело постало је светски језик. Да се ма приближно добије појам о величини и важности овога дела, ваља само ово напоменути: Потребни материјал састоји се из 18 застава и језичака, од којих могу да се саставе 78644 група, дакле толико исто ставова и реченица.

Кад се замисли, да по морима броди безброј хиљада бродова са стотинама хиљада људи, и кад се замисли да ове стотине хиљада кад на воденој пустињи западну у беду и невољу, у нужду и смрт, могу између себе да се разговоре, и, средством овога генијалнога система, један другоме узајамне помоћи да пруже, онда тек може да се измери огромна важност његова.

Брз.